

Nr 37.

Ankom till riksdagens kansli den 21 april 1931 kl. 12 m.

*Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående viss
ändring i staten för statens pensionsanstalt.*

I en till riksdagen avlåten, den 13 mars 1931 dagtecknad proposition nr 198, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels, med tillämpning från och med den 1 juli 1931, i personalförteckningen för statens pensionsanstalt uppföra en förste aktuarie i lönegraden B 26;

dels godkänna följande stat för statens pensionsanstalt, att tillämpas från och med den 1 juli 1931:

Stat.

Arvodet till ledamöter av styrelsen, för ordföranden 4,000 kronor och för en ledamot 3,000 kronor	kronor	7,000
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	»	68,500
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, förslagsanslag	»	34,800
Uppvärmning, lyse, städning, skrivmaterialier, expenser m. m., förslagsanslag	»	10,000
Hyra, depositionskostnader m. m., förslagsanslag	»	21,600
Summa kronor		141,900;

dels ock medgiva, att kostnaderna för tillämpning av staten för statens pensionsanstalt må bestridas av de av styrelsen för anstalten omhändertagda medel.

I skrivelse den 24 februari 1931 har *statens pensionsanstalt* gjort framställning om åtgärder för uppförande i tjänsteförteckningen för anstalten av en ordinarie tjänst i 26:e lönegraden med benämning matematiker (förste aktuarie) i stället för en hos anstalten nu befintlig icke-ordinarie matematikerbefattning, motsvarande ordinarie tjänst i 24:e lönegraden och med lön enligt de grunder, som angivas i 33 § av kungörelsen den 26 juni 1925 (nr 356) med avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befatt-

ningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen.

Med erinran, att pensionsanstalten tidigare vid flera tillfällen — däribland i skrivelse den 9 oktober 1925, vars innehåll i propositionen återgivits — gjort framställning i enhanda syfte, har anstalten i nu förevarande skrivelse anfört huvudsakligen följande:

Omfattningen av den icke-ordinarie matematikerns arbetsuppgifter hade efter hand väsentligen ökats i sammanhang med utvecklingen av anstaltens hela verksamhet. Sålunda hade t. ex. antalet försäkringstekniskt beräknade pensioner åren 1925—1930 ökats från 82 till 136 (medeltalet 114 per år) o. s. v. Matematikern åliggande ärenden tillhörde i allmänhet de mest invecklade, som förekomme till behandling hos pensionsanstalten, och hans arbete vore uppenbarligen av den mest vitala betydelse för anstaltens verksamhet.

Redan de sakkunniga, vilkas betänkande av år 1919 legat till grund för pensionsanstaltens reglemente, hade föreslagit anställande av en förste aktuarie med den kompetens, som fordrades för att vara aktuarie vid livförsäkringsbolag, och med avlöning enligt dåvarande andra lönegraden eller samma lönegrad som för anstaltens kamrer och sekreterare och hade till och med ansett, att, tills erfarenhet vunnits om erforderlig ökning av tjänstemännens antal, ingen annan ökning borde göras än den föreslagna.

Anledningen till att anstalten just nu gjorde framställning rörande allenast matematikerns ställning vore, att den brist i organisationen, som finge anses ligga däri, att befattningen icke vore ordinarie, för närvarande särskilt aktualiserats därigenom, att den tjänsteman, som innehade befattningen allt sedan dess inrättande från den 1 maj 1923, ämnade söka en annan motsvarande befattning inom statsförvaltningen (lönegrad 26), och pensionsanstalten därför stode inför den, så vitt kunde bedömas, ej osannolika utsikten att gå förlustig en synnerligen dugande arbetskraft. Det finge nämligen anses tydligt, att för pensionsanstalten vore av största vikt att på en så krävande post få behålla en med göromålen väl förtrogen person, vilkens synnerliga duglighet och samvetsgrannhet styrelsen haft tillfälle att under en lång tid konstatera. Och möjligheten att kunna erhålla och vidare behålla en dugande efterträdare till honom förringades självfallet väsentligen av de omständigheterna, att tjänsten vore i förhållande till kraven på innehavarens kompetens och prestationer relativt lågt avlönad och att tjänsten icke kunde besättas med ordinarie innehavare.

Dessa svårigheter skulle för anstalten undvikas, därest ifrågavarande befattning redan nu kunde uppföras på ordinarie stat, en åtgärd, vilken i varje fall förr eller senare ändock måste vidtagas, vilka ändringar som framdeles än kunde komma i fråga beträffande statens pensionsväsende.

Vad angår den lönegrad, i vilken befattningen skäligen borde placeras, finge i det föregående anses hava lämnats tillräckliga skäl för, att lägre lönegrad än B 26, eller samma lönegrad som för anstaltens kamrerare och sekreterare, icke lämpligen borde ifrågakomma.

Över anstaltens framställning har *statskontoret* avgivit tillstyrkande utlåtande.

Allmänna civilförvaltningens lönenämnd, som jämväl tillstyrkt bifall till vad anstalten föreslagit, har i sitt utlåtande anfört bland annat följande:

Med hänsyn till den utveckling, statens pensionsanstalt undergått under senare år, finge det anses ostridigt, att anstalten nu och framgent hade behov av en befattningshavare med försäkringsteknisk utbildning. Allmänna civilförvaltningens lönenämnd hade därför intet att erinra mot att den icke-ordinarie förste aktuarietjänst, som för närvarande funnes inrättad vid anstalten, uppfördes å ordinarie stat.

Enligt den för anstalten gällande arbetsordningen åläge det förste aktuarien bland annat att verkställa de vid anstalten förekommande försäkringstekniska beräkningarna samt att vara föredragande inför styrelsen i ärenden angående reglerade befattningars förenande med pensionsrätt och om retroaktiv tjänstårsberäkning för befattningshavare, angående engångsavgifter och anmälningar om befattningshavares avgång med rätt till uppskjuten pension ävensom i försäkringsmatematiska frågor. De på förste aktuarien ankommande arbetsuppgifterna vore sålunda synnerligen betydelsefulla för anstaltens verksamhet. Särskilt vid en jämförelse med de tjänstäligganden, som åvilade anstaltens kamrerare, funne nämnden väl motiverat, att förste aktuariebefattningen hänfördes till 26:e lönegraden.

Föredragande *departementschefen*, som förordat uppförande på anstaltens ordinarie stat av en befattning i 26:e lönegraden med benämningen förste aktuarie och med kompetensfordringar, motsvarande stadgade villkor för behörighet till aktuariebefattning vid livförsäkringsbolag, har beträffande de ändringar i anstaltens stat, som samtidigt borde vidtagas, anfört följande:

»Vid bifall till vad här föreslagits bör, på sätt pensionsanstalten förordat, den i staten för anstalten ingående anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän, nu 59,000 kronor, höjas med i runt tal 9,500 kronor till 68,500 kronor. Då anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare icke längre behöver tagas i anspråk för avlöande av matematiker hos anstalten, torde å andra sidan denna post, som nu är upptagen med 42,000 kronor, kunna minskas med, i avrundat belopp, 7,200 kronor och sålunda beräknas till 34,800 kronor. Härav böra högst 31,400 kronor få användas till grundavlöningar till extra ordinarie tjänstemän, extra befattningshavare och tillfällig personal, övertidsersättning, renskrivning m. m., varförutom från ifrågavarande anslagspost liksom hittills torde böra utgå vad som erfordras till beredande av avlöningsförhöjningar till extra ordinarie tjänstemän, läkarvård jämte läkemedel och dylikt samt begravningshjälp till sådan personal.

Såsom förut nämnts, finnes för närvarande utom staten anvisat ett förslagsvis beräknat belopp å 21,600 kronor för bestridande av utgifterna för hyra, depositionskostnader m. m. Detta belopp synes böra uppföras såsom en särskild post å staten. Då vissa av de utgifter, som skola bestridas från anslagsposten, icke på förhand kunna till sitt belopp med tillräcklig noggrannhet beräknas, bör posten betecknas såsom förslagsanslag. Härvid torde, i likhet med vad hittills varit fallet, böra föreskrivas, att anslagsposten icke må överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande.

Slutligen får jag erinra, att kostnaderna för tillämpning av gällande stat för statens pensionsanstalt bestridas av de av styrelsen för anstalten omhänderhavda medel. Härei ifrågasättes ingen ändring.»

Beträffande utredningen i övrigt tillåter sig utskottet att hänvisa till propositionen.

Utskottet.

Med hänsyn till vad i ärendet framhållits angående omfattningen och vikten av de arbetsuppgifter, som ankomma på pensionsanstaltens föredragande i försäkringsmatematiska frågor m. m., har utskottet ansett sig böra tillstyrka, att den hos anstalten nu befintliga icke-ordinarie tjänsten såsom matematiker (förste aktuarie) förändras till en ordinarie förste aktuariefattning med placering i 26:e lönegraden av allmänna civilförvaltningens löneplan.

Mot de ändringar i gällande stat för pensionsanstalten, som i samband härmed föreslagits, har utskottet icke funnit anledning till erinran.

På grund av det anförda tillstyrker utskottet bifall till Kungl. Maj:ts framställning och hemställer alltså,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Stockholm den 21 april 1931.

På bankoutskottets vägnar:

C. E. SVENSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *C. E. Svensson, Gustafsson* i Stensholm, *Johansson* i Östersund, *Lindgren, Ström* i Lidköping, *Johansson* i Friggeråker*, *Stendahl* och *Berling**;

från andra kammaren: herrar *Winkler, Bäcklund, Lovén, Ryberg**, *Carlsson* i Solberga*, *Höglund* i Göteborg, *Leffler** och *Johansson* i Edsbyn.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.